

УЧАСТИЕ НА БЪЛГАРСКИ ВОЕННОСЛУЖЕЩИ В ОПЕРАЦИИТЕ НА НАТО И ЕС В БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

СТАБИЛИЗИРАЩИ СИЛИ НА НАТО В БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА (SFOR) - ПРИКЛЮЧИЛА

На 20 декември 1995 г. Мироопазващите сили на ООН в бивша Югославия (UNPROFOR) прехвърлиха отговорността за сигурността и мира в Босна и Херцеговина и на ръководените от НАТО сили (Implementation Force, IFOR). В изпълнение на Дейтънското споразумение, за по-малко от година IFOR успя да раздели трите враждуващи фракции, воюващи повече от 42 месеца, да подпомогне провеждането на избори и да осигури завръщането на повече от 230,000 бежанци. Мандатът на IFOR приключи на 20 декември 1996 г., когато отговорността за сигурността в Босна и Херцеговина беше поета от SFOR.

Инженерен, транспортен и механизирани взвод и охранителна рота от Българската армия се включиха в SFOR. Инженерният взвод с личен състав от 36 военносслужещи участваше в SFOR в състава на холандския контингент от 20 юни 1997 г. до 1 ноември 2001 г. като българските военносслужещи съвместно с холандските си колеги извършваха ремонт и строителство на обществени сгради и пътища.

Транспортният взвод участваше в състава на групата ХЕЛБА / БЕЛУГА от 20 юни 1998 г. до 15 януари 2001 г. с личен състав от 26 военносслужещи и 10 автомобила. Българските военносслужещи изпълняваха транспортни задачи по превозване на материални средства, хуманитарни помощи, гориво, конструкции за смяна на временните мостове с постоянни и др.

Седем военносслужещи по гражданско-военно сътрудничество участваха в щаба на SFOR от август 1998 г. до края на операцията.

Механизираният взвод с личен състав от 38 военносслужещи и техника бе включен в състава на холандския контингент от 13 ноември 2001 г. Те изпълняваха реални оперативни задачи по патрулиране, проверки и дежурства в контролни пунктове.

Охранителната рота към щаба на SFOR с личен състав от 149 военносслужещи и техника се включи в операцията от 2 януари 2002 г. Ротата осигуряваше охраната, отбраната и пропускателния режим на щаба на SFOR, разположен в база "Бутмир" - Сараево.

На 2 декември 2004 г. в база "Бутмир" се състоя официална церемония по предаване на мисията на НАТО в Босна и Херцеговина SFOR на военната операция на Европейския съюз EUFOR (операция "Алтеа").

ВОЕННА ОПЕРАЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ В БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА „АЛТЕЯ“ (EUFOR „ALTHEA“)

На 12 юли 2004 г. Съветът на Европейския съюз прие Съвместно действие за предприемане на военна операция „Алтея“ (EUFOR „Althea“) в Босна и Херцеговина, след прекратяване в края на 2004 г. на ръководената от НАТО операция SFOR, осигуряваща прилагането на Дейтънските споразумения.

„Алтея“ се осъществява под командването на ЕС при използването на способности и средства на НАТО на основата на механизма „Берлин плюс“. Командващ на операцията е заместник-върховният командващ на Въоръжените сили на НАТО в Европа (DSACEUR), генерал Ричард Ширеф (Великобритания), а Командващ силите на EUFOR „Althea“ (COM EUFOR) е генерал-майор Роберт Бригер (Австрия).

На 16 ноември 2011 г., с Резолюция 2019 на Съвета за сигурност на ООН, изпълнителният мандат на EUFOR „Althea“ бе продължен с една година. Очаква се СС на ООН да го поднови и през 2012 г.

До септември 2012 г. основните задачи на EUFOR „Althea“ бяха: поддържане на силно военно присъствие; поддържане на сигурността; информационни операции и изпълнение на остатъчни аспекти по Дейтънските споразумения (събиране на оръжия, управление на въздушното пространство, разминиране и т. н.). Като спомагателни задачи бяха определени: борбата с тероризма; съдействие за реформата на отбранителния сектор на Босна и Херцеговина; преследването на лицата, обвинени във военни престъпления, както и евакуационни операции при нужда.

След извършеното през 2012 г. реконфигуриране на състава на силите на операцията, основните усилия вече са насочени към подготовка на силите за сигурност на Босна и Херцеговина и изграждането на отбранителен капацитет. Намалява се присъствието на терена, но се запазват способностите за наблюдение и анализ на обстановката. Ще бъде поддържан резерв от сили за реагиране, т. нар. междинен резерв (Intermediate Reserve, IR), при необходимост от възстановяване на сигурността. Към настоящия момент (октомври 2012 г.) общата численост на войските на територията на Босна и Херцеговина е около 600 души.

До края на август 2012 г., България участваше в операция „Алтея“ със 109 военнослужещи и заемаше трето място по принос сред държавите-членки на ЕС. От началото на септември 2012 г. (РМС 484/14.06.2012), участието на България в операцията е с до 10 военнослужещи в щаба на операцията и рота с Национален поддържащ елемент до 140 военнослужещи и до 40 единици техника в състава на междинния резерв (IR).

Повече информация за операцията: <http://www.euforbih.org/>